

Ny rapport om grunnfinansieringen av forskningsinstitutter

Bør grunnfinansieringssystemet for forskningsinstitutter og forskningskonsern endres? Vi har gitt våre råd til Kunnskapsdepartementet.

Av Knut van der Wel | Publisert 15.06.2020

Del | Last ned

Grunnfinansieringssystemet for forskningsinstitutter ble etablert av Stortinget i 2008. Formålet med systemet er å sikre likebehandling mellom instituttene og knytte en andel av finansieringen til resultatene til det enkelte institutt. Forskningsrådet forvalter systemet.

Kunnskapsdepartementet har bedt Forskningsrådet om å gjennomgå systemet. Dette er en oppfølging av [Synteserapporten](#) og regjeringens [Strategi for helhetlig instituttpolitikk](#) (februar 2020).

- [Rapporten er nå levert til Kunnskapsdepartementet.](#)

En del av grunnfinansieringen tildeles på grunnlag av konkurranse

32 forskningsinstitutter og -konsern er omfattet av grunnfinansieringssystemet. Til sammen mottar de 1135 millioner kroner i grunnfinansieringen i 2020. I snitt tilsvarer det om lag 10 prosent av inntektene til de 32 instituttene.

Den konkurranseutsatte andelen av grunnfinansieringen blir hvert år tildelt på grunnlag av en score på indikatorer for relevans og faglig kvalitet. Dette skjer innenfor fire arenaer, hvor hver arena har hvert sitt finansierende departement. Unntaket er primærnæringsarenaen, som finansieres av to departementer.

Gjennomgangen viser at med dagens system varierer instituttene grunnfinansiering, som andel av egne inntekter, fra 5 til 25 %. Systemet vil over tid gi betydelig endring i bevilgningene til enkelte institutter, men fortsatt resultere i like store forskjeller som i dag. En vesentlig årsak til forskjellene ligger i de enkelte departementenes grunnbevilgning til sine arenaer, noe som gir instituttene ulikt utgangspunkt for å fylle sin rolle.

Grunnfinansieringssystemet har i dag en innebygget mekanisme som sørger for at organisk vekst/reduksjon i størrelsen til et institutt gir en tilsvarende endring i grunnbevilgning.

Bør videreføres, med noen justeringer

I rapporten diskuteres dagens system og alternativer til dette. Andre sentrale spørsmål i rapporten er om ulike indikatorer for kvalitet og relevans er robuste og egnet for formålet, om vi har en riktig arena-inndeling, og hva som bør være oppfylt for at et institutt skal kunne motta grunnfinansiering.

En viktig observasjon er at dagens arenainndeling ikke samler "likeartede" institutter, og at den ikke nødvendigvis gir insentiver for en god balanse mellom kvalitet og relevans for det enkelte institutt.

Det siste fordi det som gir best uttelling, er å score godt på indikatorer der andre institutter i samme arena scorer relativt dårlig.

En annen viktig observasjon er at mange institutter får en god uttelling i resultatbasert bevilgning uten at de scorer godt på alle resultatindikatorer. Det er følgelig mulig å operere med et indikatorsett hvor ikke alle indikatorer er like godt egnet for alle instituttene.

Hovedkonklusjonen er at dagens grunnfinansieringsmodell fungerer tilfredsstillende og bør videreføres, men med noen justeringer.

Sentrale anbefalinger i rapporten

1. Mekanisme i dagens modell som sørger for 100 % utjevning av historisk ulikt bevilgningsnivå og dynamisk regulering i forhold til størrelse bør beholdes.
2. Det bør innføres en ny resultatindikator for "nasjonale brukerrettede inntekter". Indikatoren skal fange opp viktig, etterspørselsdrevet forskning fra deler av offentlig sektor.
3. Det bør innføres en ny resultatindikator for kommersialisering.
4. Vi bør se alle instituttene samlet når vi beregner score på indikatorer for kvalitet og relevans. Stor heterogenitet i dagens arenaer gir uheldige effekter og håndteres bedre i en felles arena.
5. Fra og med 2021 bør den konkurranseutsatte andelen av grunnfinansieringen være 10 % for alle institutter. Etter 3 år bør andelen til økes til 20 % for å gi raskere uttelling på resultatforbedring og/eller endring i instituttets størrelse.
6. Det bør innføres maksimumsgrenser for hvor stor uttelling hver av indikatorer for tildeling av grunnbevilgning kan gi et enkelt institutt. Dette for å opprettholde fokus på at instituttene skal levere både relevans og kvalitet.
7. Bevilgningene fra det enkelte departement bør i sin helhet gå til instituttene departementet har ansvar for.

Forskningsrådet mener at dokumentert faglig kvalitet, objektivitet og evne til å være driver for omstilling er tre viktige krav til alle forskningsinstitutter.

Grunnbevilgningen bør først og fremst brukes til å tilfredsstill disse kravene. En konsekvens av dette er at et eventuelt, og særskilt begrunnet, høyere statlig finansieringsnivå til et gitt institutt bør håndteres separat, gjennom spesifikke bevilgninger, utenom grunnfinansieringsordningen.

Videre mener Forskningsrådet at selve grunnlegningen for grunnfinansieringen, behovet for klar arbeidsdeling mellom departementer og institutter, så vel som stadig økende tverrsektoriell aktualitet for instituttene fagkompetanse, er argumenter som taler for at departementene bør vurdere om grunnbevilgningsansvaret bør samles i et departement.

Les rapporten:

Statlig tildeling av grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern

> Mer om instituttsektoren

Forskningsinstituttene skal bidra med forskning av høy kvalitet og relevans for næringsliv, forvaltning og samfunnet for øvrig. Forskningsrådet har et strategisk ansvar for instituttsektoren. Grunnfinansieringen er vårt viktigste instrument for å ivareta dette ansvaret.

Les mer